Haksız Rekabette Belirsiz Alacak

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	20.05.2026	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/249	2026/335	HMK 107, TTK 55, TTK 56, TBK 50

ÖZET

Kooperatifin sitesinde rakibin balını sahte ilan eden uyarı yazısına dayalı haksız rekabet davasında HGK, zararın ancak bilirkişi incelemesi ve TBK 50 takdiriyle belirlenebildiğini belirterek belirsiz alacak davası açmakta hukuki yarar bulunduğu yönündeki direnmeyi yerinde buldu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/haksiz-rekabette-belirsiz-alacak-davasi-hgk-2026-335/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2025/249 E. , 2026/335 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2024/1731 E., 2024/1794 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 16.05.2024 tarihli ve

2023/429 Esas, 2024/4024 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasındaki haksız rekabetten kaynaklanan tazminat davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın taraf vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulüyle İlk Derece Mahkemesinin kararı kaldırılarak yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı taraf vekilleri tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 11. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda davalı yararına bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı taraf vekilleri tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; müvekkilinin “[internet adresi]” isimli internet sitesi üzerinden bal ticareti yaptığını, davalının kendi internet sitesinde müvekkili tarafından satılan balın sahte olduğuna ilişkin açıklamalar içerir şekilde uyarı yazısı yayınladığını, bu yazının yayınlanmasının ardından toplumda müvekkilinin sattığı balın sahte olduğu yönünde bir algı oluştuğunu, bu nedenle müvekkilinin satışlarının büyük ölçüde düştüğünü, davalının eyleminin haksız rekabete sebebiyet verdiğini, aynı zamanda müvekkilinin kişilik haklarına saldırı teşkil ettiğini ileri sürerek davalının "[internet adresi]" adresinde yer alan uyarı yazısının yayından kaldırılmasına, belirsiz alacak davası olarak şimdilik 5.000,00 TL maddi tazminat ile 25.000,00 TL manevi tazminatın dava tarihinden itibaren uygulanacak en yüksek mevduat faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiş; bedel artırım dilekçesi ile maddi tazminat yönünden dava değerini 59.935,37 TL'ye yükseltmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili; zamanaşımı itirazında bulunduklarını, Anzer balı sattığını iddia eden davacının sattığı balların Anzer bal florasına uygun olduğunu ispat etmesi ve buna ilişkin tahlilleri mahkemeye sunması gerektiğini, müvekkilince yapılan uyarı yazısının haksız bir eylem niteliği taşımadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 07.10.2021 tarihli ve 2019/396 Esas, 2021/293 Karar sayılı kararı ile; yapıldığı ileri sürülen dava konusu paylaşımın davalının da kabulünde olduğu, Rize 2. Noterliğinin 27.09.2017 tarihli ve ... yevmiye numaralı tespit tutanağının incelenmesinde davacı tarafından internet sitesi hedef gösterilerek “Sahte Anzer balı satmaktadır, bu firmalardan almış olduğunuz Anzer Balı kesinlikle Anzer Balı değildir” şeklinde paylaşım yapıldığı, yapılan sorgulamalarda Anzer balının coğrafî işareti için 02.12.2019 tarihinde Rize İl Tarım Müdürlüğü tarafından başvuru yapıldığı, ancak bu konuda henüz karar verilmediği, Anzer balı satış yetkisinin salt davalı kooperatife ait olduğuna ilişkin münhasır bir yetki ya da ruhsatın bulunmadığı, üreticilerin ürünlerini bu isim ile anmak için herhangi bir standarda tabi olduğunun söylenemeyeceği yönünde bilirkişi raporu düzenlendiği, davalının sahte bal iddiasına ilişkin olarak yasal yollara başvurarak haklarına kavuşması mümkün ve gerekliyken var olduğunu düşündüğü hakkını bu şekilde ilan yoluyla elde etmeye çalışmasının hukuken benimsenemeyeceği, davalının internet sitesinde yapmış olduğu paylaşımın dürüstlük kuralına aykırı olduğu ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’na (TTK) göre haksız rekabet niteliği taşıdığı, ilanı okuyan kişiler üzerinde etki bırakacağı, bu durumun davacının ticari hayatına maddi ve manevi yönden zarar vereceği, bilirkişi raporunda davacının maddi zararının 2016-2017 yılı vergi sonrası kâr farkının 59.935,37 TL olarak hesaplandığı, oluşan tüm zararın davalının paylaşımı sebebiyle oluştuğunun kabul edilmesinin hakkaniyetle bağdaşmayacağı ve doğrudan bir illiyet bağı kurulamayacağı, davacının maddi zarar miktarının tam olarak tespit edilemediği, gerek bilirkişi raporu gerekse vergi beyannamelerinin incelenmesi

sonucunda 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 50. maddesi uyarınca maddi zararın 20.000,00 TL olarak takdir edildiği, sahte ürünler satıldığına ilişkin ithamları sebebiyle davacının gerek kişilik hakları gerekse de ticari itibarının zarar gördüğü gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne, davalıya ait internet sitesi olan "[internet adresi]" sitesindeki ilgili yazısının davalı tarafça kaldırılmasına, 20.000,00 TL maddi ve 10.000,00 TL manevi tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek avans faiziyle birlikte davalıdan tahsiline karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 16.11.2022 tarihli ve 2022/249 Esas, 2022/1708 Karar sayılı kararı ile; hükme esasa alınan bilirkişi raporunda belirtildiği üzere davalı tarafından kendi internet sitesinde yapılan ve hâlen mevcut olan duyuruda davacıya yönelik sarf edilen ithamların gerçekliği ispat edilemediği gibi, bir an için bu ithamların gerçek ve kanıtlanmış olması hâlinde dahi davalının yasal yollara başvurmaksızın duyuru metninde geçen ispata muhtaç iddialar içeren ifadeleri kullanma hakkının bulunmadığı, davalının eyleminin haksız rekabete sebebiyet verdiği, yoksun kalınan kâra ilişkin olarak tazminat talep etmediği, her davanın açıldığı tarihteki olaylara göre değerlendirileceği, dava tarihinden sonra meydana gelen veya geldiği ileri sürülen zararların bu davada istenemeyeceği, davacı vekilince dava dilekçesinde açıkça dava tarihinden itibaren faiz talep edildiğinden davalı vekilinin tüm, davacı vekilinin sair istinaf itirazlarının yerinde görülmediği; maddi tazminat miktarının hakkaniyete göre belirlenmesi sebebiyle davalı yararına reddedilen maddi tazminat miktarı nedeniyle vekâlet ücreti takdir edilmesi ve indirim yapılan kısmın yargılama giderlerinin hesabında dikkâte alınmasının doğru bulunmadığı gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmak suretiyle davanın kısmen kabulüne, davalıya ait internet sitesi olan "[internet adresi]" sitesindeki davacının ürünlerine ilişkin dava konusu uyarı yazısının davalı tarafça kaldırılmasına, 20.000,00 TL maddi ve 10.000,00 TL manevi tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek avans faiziyle birlikte davalıdan tahsiline karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

"...1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat

kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalı vekilinin aşağıdaki paragrafın kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. 6100 sayılı Kanun'un 107 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktar ya da değeri belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası açabilir.

Her ne kadar davalının eyleminin haksız rekabet teşkil ettiği yönündeki Mahkemenin kabulü yerinde ise de davacı vekili dava dilekçesinde davalının internet sitesindeki yazının yayınlanmasının ardından toplumda müvekkilinin sattığı balın sahte olduğu yönünde bir algı oluştuğunu, satışlarının büyük ölçüde düştüğünü, yıllara göre artan satış grafiği varken asılsız uyarı yazısının yayınlanması akabinde satışlarda düşme meydana geldiğini ileri sürerek müvekkilinin yıllara göre satışları incelenip davalının haksız eylemi nedeniyle uğranılan maddi zararın tam olarak tespit edildiği anda artırılmak üzere şimdilik 5.000,00 TL belirsiz maddi tazminatın tahsilini talep etmiş, değer artırım dilekçesi ile de talebini bilirkişi raporunda tespit edilen 59.935,37 TL'ye yükseltmiştir.

Her davanın açıldığı tarihteki fiili ve hukuki sebeplere ilişkin koşullara göre hükme bağlanacağı, davacının ancak dava açıldığı tarihe kadar gerçekleşmiş alacağının hüküm altına alınmasını isteyebileceği de nazara alındığında davacı, dava tarihindeki alacağının miktarını tam ve kesin olarak belirleyebileceğinden davacının belirsiz alacak davası açmakta hukuki yararı yoktur. Bu durumda dava değerinin dava dilekçesinde gösterilen miktar olduğu gözetilmeden bedel artırım dilekçesine göre değerlendirme yapılması doğru olmamış,..." gerekçesiyle karar davalı yararına bozulmuş, bozma sebebine göre davacı vekilinin tüm temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik yer olmadığına karar verilmiştir.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; önceki gerekçeye ilâveten, davacının belirsiz alacak davası açmakta hukuki yararının bulunduğu belirtilmek suretiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1. Davacı vekili; belirsiz alacak yönünden verilen direnme kararının isabetli olduğunu, ancak Özel Dairece esas yönünden inceleme yapılmadığından buna ilişkin temyiz sebeplerinin tekrar ileri sürdüklerini belirterek müvekkilinin haksız rekabet nedeniyle uğradığı zararının tam olarak belirlenmesi gerektiğini, hükme esas alınan bilirkişi raporunda davalı tarafın haksız rekabet teşkil eden eyleminin hangi tarihler arasında yapıldığı ve hâlen devam edip etmediği noktasında herhangi bir tespit bulunmadığını, verilen kararda maddi ve manevi tazminat miktarlarının

hakkaniyete aykırı olarak takdir edilmiş olduğunu belirterek Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulmasını talep etmiştir.

2. Davalı vekili; davacının sadece "..." markası olduğu hâlde bu ibareyi küçük, "Anzer" ibaresini büyük yazmak suretiyle marka hakkını kötüye kullandığını, Anzer balının satış yetkisinin müvekkili kooperatife ait olduğunu, Anzer balının floraya uygunluğunun Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü tarafından tahlil edildiğini, davacının sattığı ürünlerin Anzer balı florasına uygunluğunun ispatlanamadığını, piyasa fiyatı üzerinden fiyatlandırma ile haksız kazanç sağladığını, asıl haksız rekabetin davacı tarafından gerçekleştirildiğini, müvekkilinin internet sitesinde kamu adına uyarı görevi yaptığını, balların sahteliğine dair bir söylemde bulunmadığını, haksız eylem gerçekleştirmediğini, müvekkilinin 2009 yılında coğrafi işaret için başvurduğunu, internet sitesindeki yazının sadece on beş gün kaldığını, iki yıllık zarar hesabının hukuka aykırılık taşıdığını, fahiş miktarda tazminata hükmedildiğini belirterek Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulmasını istemiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; somut olayda davacının belirsiz alacak davası açmakta hukuki yararının bulunup bulunmadığı, buradan varılacak sonuca göre Bölge Adliye Mahkemesince davanın kısmen kabulüne dair verilen kararın yerinde olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

1. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 107. maddesi,

2. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 49, 50... . maddeleri,

3. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 54, 55... . maddeleri.

2. Değerlendirme

1. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle konuya ilişkin yasal düzenlemeler ile hukuki kavram ve kurumların ortaya konulmasında yarar bulunmaktadır.

2. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 107. maddesiyle mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda yer almayan yeni bir dava türü olarak belirsiz alacak ve tespit davası kabul edilmiştir.

3. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 107. maddesi;

"(1) Davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktar ya da değeri belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası açabilir.

(2) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi

olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilir.

(3) Ayrıca, kısmi eda davasının açılabildiği hâllerde, tespit davası da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir." şeklinde düzenlenmiş olup 28.07.2020 tarihli ve 31199 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7251 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un (7251 sayılı Kanun) 7. maddesi ile 2. fıkra değiştirilmiş, 3. fıkra ise yürürlükten kaldırılmıştır. Ayrıca maddenin başlığı "Belirsiz alacak ve tespit davası" iken "Belirsiz alacak davası" olarak değiştirilmiştir.
4. Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 7. maddesiyle değişik HMK'nın 107. maddesi; "(1) Davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktar ya da değeri belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası açabilir

(2) (Değişik:22/7/2020-7251/7 md.) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesi mümkün olduğunda, hâkim tarafından tahkikat sona ermeden verilecek iki haftalık kesin süre içinde davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın talebini tam ve kesin olarak belirleyebilir. Aksi takdirde dava, talep sonucunda belirtilen miktar veya değer üzerinden görülüp karara bağlanır.

(3) (Mülga:22/7/2020-7251/7 md.)" şeklindedir.

5. Buna göre belirsiz alacak davası; davanın açıldığı tarihte alacağın tutarının ya da değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin davacıdan beklenemeyeceği ya da bunun olanaksız olduğu durumlarda, alacaklının, hukuksal ilişkiyi ve en az bir tutar ya da değeri belirterek açabileceği dava olarak tanımlanabilir (doktrindeki bir esere atıf).

6. Hükümet tasarısında yer almayan bu madde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu tarafından esasen baştan miktar veya değeri tam tespit edilemeyen bir alacakla ilgili hak arama durumunda olan kişinin, hukuk sisteminde karşılaştığı güçlüklerin bertaraf edilerek hak arama özgürlüğü çerçevesinde mümkün olduğunca en geniş şekilde korunmasının sağlanması gerekçesi ile ihdas edilmiş ve kanunlaşmıştır.

7. Davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için davanın açıldığı tarih itibariyle uyuşmazlığa konu alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak davacı tarafça belirlenememesi gereklidir. Belirleyememe hâli, davacının gerekli dikkat ve özeni göstermesine rağmen miktar veya değerin belirlenmesinin kendisinden gerçekten beklenilmemesi durumuna ya da objektif olarak imkânsızlığa dayanmalıdır.

8. Madde gerekçesinde; "Bu davanın kabul edilmesinin artık salt hukukî korumanın ötesine geçilerek "etkin hukukî koruma"nın gündeme gelmiş olmasının da bunu gerektirdiği belirtildiği gibi, hak arama durumunda olan kişi, talepte bulunacağı hukukî ilişkiyi, muhatabını ve bu ilişkiden dolayı talep edeceği miktarı asgarî olarak bilmesine ve tespit edebilmesine rağmen, alacağının tamamını tam olarak tespit edemeyebilecektir. Belirsiz alacak ve tespit davalarına ilişkin hükümlerin mukayeseli hukukta da yer aldığı dikkate alınarak, davanın açıldığı tarihte alacağın

miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklının, hukukî ilişki ile asgarî bir miktar ya da değer belirterek belirsiz alacak davası açabilmesi kabul edilmiştir. Alacaklının bu tür bir dava açması için, dava açacağı miktar ya da değeri tam ve kesin olarak gerçekten belirlemesi mümkün olmamalı ya da bu objektif olarak imkânsız olmalıdır. Belirsiz alacak veya tespit davası açıldıktan sonra, yargılamanın ilerleyen aşamalarında, karşı tarafın verdiği bilgiler ve sunduğu delillerle ya da delillerin incelenmesi ve tahkikat işlemleri sonucu (örneğin, bilirkişi ya da keşif incelemesi sonrası), baştan belirsiz olan alacak belirli hâle gelmişse, davacının, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilmesi benimsenmiştir. Miktarı belirsiz alacaklarda zamanaşımının dolmasına çok kısa sürenin varolduğu hâllerde yalnızca tespit yahut kısmi eda ile birlikte tespit davasının açılabileceği genel olarak kabul edilmektedir" şeklindeki açıklamayla, alacağın belirsiz olup olmadığı ile ilgili olarak bazı kıstaslar kabul edilmiştir.

9. Bu kıstaslar, davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin;
i. Davacının kendisinden beklenememesi,

ii. Bunun olanaksız olması,

iii. Açıkça karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı ve değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olması olarak belirtilmektedir.

10. Belirsiz alacak davasının getirdiği en önemli etkin koruma, usul ekonomisi ve hak arama özgürlüğüne hizmet etmesi yanında davacının yüksek yargılama giderlerine katlanma ve dava konusu hakkın zamanaşımına uğrama riskini azaltmasıdır.

11. Gelinen bu noktada hukuki yarar üzerinde kısaca durulmasında fayda bulunmaktadır.

12. Medeni usul hukukunda hukuki yarar, mahkemede bir davanın açılabilmesi için, davacının bu davayı açmakta ve mahkemeden hukuksal korunma istemekte bir çıkarının bulunması gerektiğine ilişkin ilke anlamına gelir. Davacının davayı açtığı tarih itibariyle dava açmakta hukuk kuralları tarafından haklı bulunan (korunan) bir yararı olmalı, hakkını elde edebilmesi için mahkeme kararına ihtiyacı bulunmalıdır.

13. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 114. maddesinin gerekçesinde de "...Maddenin birinci fıkrasının (h) bendinde ise davacının dava açmakta hukukî yararının bulunmasının bir dava şartı olduğu hususu açıkça vurgulanmıştır. Burada sözü edilen hukukî yarardan maksat, davacının sübjektif hakkına hukukî korunma sağlanması hususunda mahkemeye başvurmasında hâli hazırda hukuken korunmaya değer bir yararının bulunmasıdır. Bir başka ifadeyle, davacı hakkına kavuşmak için, hâli hazırda mahkeme kararına muhtaç bir konumda değilse onun hukukî yararının bulunduğundan söz etmek mümkün değildir..." yönünde açıklamalara yer verilmiştir.

14. Öte yandan bu yararın "hukukî ve meşru", "doğrudan ve kişisel" ve "doğmuş ve güncel" olması da gerekir (doktrindeki bir esere atıf).

15. Hukuki yarar dava şartlarından olup HMK'nın 114. maddesine göre, davacının dava açmakta hukuken korunmaya değer bir yararının bulunması gerekir. Bu şart, dava konusuna ilişkin genel dava şartlarından biri olup, davanın esası hakkında inceleme yapılabilmesi ve esas hakkında hüküm verilebilmesi için varlığı gerekli olduğundan, olumlu dava şartları arasında sayılmaktadır. Bu nedenle menfaate, davanın dinlenebilmesi (mesmu olması, kabule şayan olması) şartı da denilmektedir (doktrindeki bir esere atıf).

16. Bir davada, menfaat (hukuki yarar) ilkesinin dava şartı olarak gözetilmesinin, yargılamanın amacına ve usul ekonomisi ilkesine uygun olacağı her türlü duraksamadan uzaktır.

17. Bu ilkeden hareketle bir davada hukuki menfaatin bulunup bulunmadığı mahkemece, tarafların dava dosyasına sunduğu deliller, olay veya olgular çerçevesinde yargılamanın her aşamasında ve kendiliğinden gözetilmelidir. Böylelikle kişilerin haksız davalar açmak suretiyle dava hakkını kötüye kullanmasına karşı bir güvence de sağlanmış olmaktadır (doktrindeki bir esere atıf).

18. Dava çeşitleri ise HMK'nın 105 vd. maddelerinde düzenlenmiştir. Bir davanın hangi dava çeşidini oluşturduğu davacının talep sonucunun hangi dava türü tanımına uyduğuna göre belirlenebilir. Davacı dava dilekçesinde dava türünü inşai dava olarak yazsa bile bir miktar alacağın tahsili talebinde bulunmuş ise bu eda davası olup hâkim bu kapsamda karar vermek zorundadır. Bu nedenle eda davası açılması gerekirken inşai dava açılmasında hukuki yarar bulunmadığı gerekçesiyle davanın usulden reddine karar verilemez. Hukuki yararı belirleyen davacının gösterdiği dava türü değil, karar verilmesi istenen talep sonucudur.
19. Dava dilekçesinde hiç gösterilmemiş veya yanlış gösterilmiş olsa bile HMK'nın 33. maddesi kapsamında doğru hukuki sebebi bulmak ve uygulamak hâkimin görevidir.

20. Bir davadaki talep sonucu bazı kısımları itibarıyla birden fazla dava türü tanımıyla ilgili, çakışan yani benzer unsurlar içeriyor olabilir. Bu gibi durumlarda hâkim davayı aydınlatma ödevi kapsamında davacıdan açıklama isteyerek doğru dava türünü belirlemelidir.

21. Zira bir miktar belirtilmek sureti ile açılan belirsiz alacak davası da alacak ister belirli ister belirsiz olsun bir eda davasıdır ve eda davalarında hukuki yarar var kabul edilir. Öte yandan davacının dava açmaktan başka bir yolla alacağına kavuşması mümkün olmayıp bir mahkeme kararına muhtaç ise dava açmakta hukuki yararının bulunduğu tartışmasızdır.

22. Başka bir anlatımla alacağın belirli veya belirsiz olması başlangıçta var olan hukuki yararı ortadan kaldırmaz.

23. Nitekim, Hukuk Genel Kurulunun 12.02.2025 tarihli ve 2023/11-577 Esas, 2025/32 Karar ve 24.05.2022 tarihli ve 2019/(21)10-592 Esas, 2022/706 Karar sayılı kararları da aynı mahiyettedir.

24. Önemle vurgulamak gerekir ki; serbest piyasa ekonomilerinin temel prensibi olan serbest ticaret hakkı ve rekabet özgürlüğü 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın (Anayasa) 48/1. maddesinde "Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir" denilmek suretiyle vurgulanmıştır. Ancak ticaret serbestîsi ve rekabet özgürlüğü, sınırsız rekabet hakkının bulunduğu anlamına da gelmemektedir. Bu nedenle haksız

rekabeti düzenleyen kuralların amacı ve içeriği de rekabet özgürlüğünün sınırlarını göstermek ve bu sınırların aşılması durumunda başvurulabilecek hukuki yolları tespit etmektir.

25. Haksız rekabet kuralları, rekabet hakkının dürüstlük kuralları çerçevesinde kullanılmasını sağlamak ve rekabet hakkının kötüye kullanılmasını engellemek amacı ile sevk edilmiştir. Bu kurallar genel nitelikli ve her alanda uygulanabilecek hükümler içermekle birlikte rekabet hakkının, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 2. maddesi gereğince dürüstlük kurallarına uygun şekilde kullanılmasını sağlamaya çalışmaktadır (doktrindeki bir esere atıf).

26. Türk Ticaret Kanunu'nda haksız rekabet kuralları, ticari nitelik taşısın taşımasın tüm haksız rekabet hâllerini kapsayacak şekilde ve son derece ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Bu kapsamda TTK'nın 54/1. maddesinde haksız rekabete ilişkin hükümlerin amacının "bütün katılanların menfaatine, dürüst ve bozulmamış rekabetin sağlanması" olduğu belirtildikten sonra; aynı Kanun'un 54/2. maddesinde haksız rekabete ilişkin genel ilke "Rakipler arasında veya tedarik edenlerle müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen aldatıcı veya dürüstlük kuralına diğer şekillerdeki aykırı davranışlar ile ticari uygulamalar haksız ve hukuka aykırıdır" şeklinde belirtilmiştir. Buna göre genel ilke belirlenirken haksız rekabetin varlığı için taraflar arasında rekabet ilişkisinin mevcudiyeti, failin yarar sağlamış olması, failin kusurlu olması ve haksız rekabete uğrayanın zarar görmüş olması aranmıştır. Bununla birlikte failin kusurlu olması ve haksız rekabete uğrayanın zarar görmüş olması sadece haksız rekabet nedeniyle açılan maddi ve manevi tazminat davalarında önem arz etmektedir.

27. Türk Ticaret Kanunu'nun 54. maddesinde haksız rekabetin amacı ve genel ilkesi belirtildikten sonra, aynı Kanun'un 55. maddesinde uygulamada sık karşılaşılan ve dürüstlük kurallarına aykırı olan bazı davranış ve fiil örnekleri sayılmıştır (doktrindeki bir esere atıf). Bu çerçevede bir davranış veya uygulamanın haksız rekabet teşkil edip etmediği belirlenirken öncelikle özel hüküm niteliğindeki TTK'nın 55. maddesinde sayılan hâllerden birinin var olup olmadığına bakılması gerekmektedir. Bu maddede sayılan hâllerden birisi söz konusu ise haksız rekabetin varlığı kabul edilecek, somut davranış veya uygulama bu maddede sayılan haksız rekabet hâllerine tam olarak uymuyorsa veya bu hâllerin kapsamına örnekseme yoluyla dolaylı da olsa dâhil edilemiyorsa, ancak bu takdirde genel hüküm niteliğindeki TTK'nın 54/2. maddesinin uygulanması mümkün olacaktır.

28. Bu aşamada TTK'nın 55/(1)-a-1maddesinin incelenmesinde yarar bulunmaktadır. TTK'nın 55/(1)-a-1 maddesi gereğince; "Başkalarını veya onların mallarını, iş ürünlerini, fiyatlarını, faaliyetlerini veya ticari işlerini yanlış, yanıltıcı veya gereksiz yere incitici açıklamalarla kötülemek," haksız rekabet olarak düzenlenmiştir. Buradaki "kötüleme" kavramı, genel bir ifade ile bir kişinin ticari hayatı hakkında olumsuz intiba yaratılmasını ifade etmektedir.

29. Kötüleme yoluyla haksız rekabette, doğrudan mağdura yönelik bir hareket yer almamakta, dürüstlük kurallarına aykırı davranılarak, mağdurun dışında yer alan kişilere, mağdurla ilgili yanlış, yanıltıcı veya gereksiz yere incitici bilgiler verilerek bu kişilerin mağdur hakkında yanlış kanaat edinmeleri sağlanarak mağdur kötülenmektedir. Bu haksız rekabet türünde, konu mağdur veya onun ticari işletmesi ya da buna dâhil değerler, muhatap ise mağdurun müşterileridir. TTK'nın

55/(1)-a-1 maddesi anlamında kötülemeden bahsedilebilmesi için ortada sözlü, yazılı veya resimli şekilde bir açıklama (beyan) olmalıdır. Susma ise bu madde kapsamına girmemekle birlikte bilgilendirme yükümlülüğünün söz konusu olduğu yerde susmanın haksız rekabet sayılması ancak TTK'nın 54/2. maddesindeki genel ilke kapsamında mümkün olmaktadır.

30. Anlaşılacağı üzere kötülemenin haksız rekabet olarak nitelendirilebilmesi için öncelikle bir açıklamanın (beyanın) olması; bu açıklamanın başkalarının şahsı, emtiası, iş mahsulleri, faaliyetleri yahut ticari işleri hakkında olması; nihayet bu beyanın yanlış, yanıltıcı veya lüzumsuz yere incitici olması gerekmektedir. Bu itibarla mağdurun müşterilerine yönelik yapılan eylemin kötüleme niteliğinde olup olmadığı müşterilerin de özellikleri gözetilerek her somut olaya göre titizlikle incelenmelidir.

31. Türk Ticaret Kanunu'nun 56. maddesi ise; "(1) Haksız rekabet sebebiyle müşterileri, kredisi, meslekî itibarı, ticari faaliyetleri veya diğer ekonomik menfaatleri zarar gören veya böyle bir tehlikeyle karşılaşabilecek olan kimse;

a) Fiilin haksız olup olmadığının tespitini,

b) Haksız rekabetin men'ini,

c) Haksız rekabetin sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılmasını, haksız rekabet yanlış veya yanıltıcı beyanlarla yapılmışsa bu beyanların düzeltilmesini ve tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise, haksız rekabetin işlenmesinde etkili olan araçların ve malların imhasını,

d) Kusur varsa zarar ve zıyanın tazminini,

e) Türk Borçlar Kanununun 58 inci maddesinde öngörülen şartların varlığında manevi tazminat verilmesini,

isteyebilir. Davacı lehine ve (d) bendi hükmünce tazminat olarak hâkim, haksız rekabet sonucunda davalının elde etmesi mümkün görülen menfaatin karşılığına da karar verebilir,..." hükmüne haizdir.

32. Tüm bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; eldeki davada davacı vekili, davalının kendi internet sitesinde müvekkili tarafından satılan balın sahte olduğuna ilişkin açıklamalar içerir şekilde uyarı yazısı yayınladığını, bu yazının yayınlanmasının ardından toplumda müvekkilinin sattığı balın sahte olduğu yönünde bir algı oluştuğundan bahisle haksız rekabet iddiasına dayalı olarak maddi ve manevi tazminat isteminde bulunmuş, maddi tazminat istemini belirsiz alacak davası olarak açmıştır.

33. Ayrıca davacı vekili, dava dilekçesinde müvekkilinin yıllara göre artan satış grafiği varken asılsız uyarı yazısının yayınlanmasının akabinde satışlarının düştüğünü belirterek, kendi kayıtları incelendiğinde müvekkilinin uğramış olduğu maddi zararın açıkça ortaya çıkacağını ileri sürmüştür.

34. İlk Derece Mahkemesince davacıya ait 2013-2014-2015-20 16... yıllarına ait gelir vergisi beyannameleri celp edildikten sonra alınan ve Bölge Adliye Mahkemesince de benimsenen bilirkişi raporunda; davalı tarafından Anzer balının coğrafi işaret belgesi için 02.12.2019 tarihinde Rize İl Tarım Müdürlüğne başvuru yapıldığı, ancak bu konuda bir karar verilmediği, Anzer balı satış

yetkisinin salt davalı kooperatife ait olduğuna ilişkin münhasır bir yetki ya da ruhsatın bulunmadığına ilişkin tespitler yapıldığı, devamında üreticilerin bu ürünlerini bu ad ile anmak için herhangi bir standarda tabi olduğunu söylemenin de mümkün olmadığı kanaatine varılmıştır.

35. Bahsi geçen bilirkişi raporunda; davacı tarafın satış rakamlarının maliyetlendirilmesinde resmî bir kâr haddinin hiçbir dönemde belirlenmemesi nedeniyle Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Derneğinin raporda belirtilen makalesinde yapılan sektörel çalışmaya istinaden bir kg balın maliyeti ile bir kg balın satış fiyatı üzerinden örnek baz alınarak, ortalama kâr haddinin belirlenmesi zorunluluğuna işaret edilerek yapılan hesaplama sonucunda, davacının maddi zararı 2016-2017 yılı vergi sonrası kâr farkı 59.935,37 TL olarak belirlenmiştir. Ancak bilirkişi raporunun sonuç bölümünde, 2016 yılı satış rakamları ile 2017 yılı satış rakamları arasında 59.935,37 TL fark olduğu (2017 yılında cironun düştüğü) tespit edilmiş olup, makul tazminat rakamının Mahkemece takdirinin uygun olacağı vurgulanmıştır. Bilirkişi raporu üzerine davacı vekili tarafından bedel arttırım dilekçesi sunulmuştur.

36. İlk Derece Mahkemesince, davacının tüm maddi zararıyla davalının eylemi arasında doğrudan bir illiyet bağı kurulabilmesinin mümkün olmadığı, TBK'nın 50. maddesinde "Zarar gören, zararını ve zarar verenin kusurunu ispat yükü altındadır.

Uğranılan zararın miktarı tam olarak ispat edilemiyorsa hâkim, olayların olağan akışını ve zarar görenin aldığı önlemleri göz önünde tutarak, zararın miktarını hakkaniyete uygun olarak belirler" hükmüne göre eldeki davada da davacının maddi zarar miktarı tam olarak tespit edilememekle beraber gerek bilirkişi raporu gerekse vergi beyannamelerinin incelenmesi sonucunda maddi zarar olarak 20.000,00 TL takdir edilmiş, bu hususlar Bölge Adliye Mahkemesince de aynen benimsenmiştir.

37. Yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı üzere, davanın belirsiz alacak davası türünde açılabilmesi için davanın açıldığı tarih itibariyle uyuşmazlığa konu alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak davacı tarafça belirlenememesi gereklidir. Belirleyememe hâli, davacının gerekli dikkat ve özeni göstermesine rağmen miktar veya değerin belirlenmesinin kendisinden gerçekten beklenilmemesi durumuna ya da objektif olarak imkânsızlığa dayanmalıdır.

38. Başka bir anlatımla, belirsiz alacak davasının düzenlenme nedeni, davacının dava açarken alacağının tümü için dava açmak istediği hâlde, alacağının miktarını belirlemesi imkânsız veya kendisinden beklenemeyecek olmasıdır. Davacının belirsiz alacak davası açarken amacı alacağının tümünü dava etmek ve tümü hakkında karar verilmesini sağlamaktır.

39. Haksız rekabetten kaynaklı maddi ve manevi tazminat istemine ilişkin eldeki davada davalının internet sitesinde yapmış olduğu paylaşımın dürüstlük kuralına aykırı olarak haksız rekabet oluşturduğu hususunda Özel Daire ile Bölge Adliye Mahkemesi arasında bir uyuşmazlık bulunmamakta olup davacının uğramış olduğu zarar ve tazminat miktarı ancak mahkemece yapılacak yargılama ve alınacak bilirkişi raporları doğrultusunda tespit edilebilir. Bu hâliyle davanın belirsiz alacak davası şeklinde açılmasına herhangi bir hukuki engel bulunmadığı gibi davacının belirsiz alacak davası açmakta hukuki yararı da mevcuttur.

40. Zira bilirkişiler dahi davalının haksız rekabet oluşturan paylaşımı nedeniyle davacının net maddi zararını hesaplayamamış ve miktar konusunda takdiri Mahkemeye bırakmışlardır. Bunun üzerine Mahkemece TBK'nın 50. maddesine göre belirlenen maddi tazminat miktarına hükmedilmiştir.

41. O hâlde; davacının kendi mali kayıtlarına dayalı olarak yoksun kaldığını iddia ettiği kârını tazmin için açtığı haksız rekabete dayalı maddi tazminat davasını, belirsiz alacak davası olarak açmasında hukuki yararının bulunduğu kabul edilmelidir.

42. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında; somut olayda davacı taraf kendi mali kayıtlarına dayanarak, kendi kârındaki düşüş nedeniyle maddi tazminat talep ettiğinden dava tarihindeki alacağının miktarını tam ve kesin olarak belirleyebileceği, bu nedenle davacının belirsiz alacak davası açmakta hukuki yararının bulunmadığı gerekçesiyle direnme kararının bozulması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de bu görüş, Kurul Çoğunluğunca benimsenmemiştir.

43. Hâl böyle olunca direnme kararı usul ve yasaya uygundur.

44. Ne var ki bozma nedenine göre taraf vekillerinin diğer temyiz itirazları incelenmediğinden bu yönde inceleme yapılmak üzere dosya Özel Daireye gönderilmelidir.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Direnme uygun bulunduğundan taraf vekillerinin diğer temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın YARGITAY 11. HUKUK DAİRESİNE GÖNDERİLMESİNE,

İlk görüşmede yeterli çoğunluk sağlanamadığından, 20.05.2026 tarihinde yapılan ikinci görüşmede oy çokluğuyla kesin olarak karar verildi.